

DIKTÁT

Právě jsme dorazili do vápencového území Českého krasu, kde je konečný cíl naší cesty, ves Koněprusy.

- ...kde... = VV příslovečná místní
- ...ves... = přístavek (a to, totiž) adordinovaná skupina

Nedaleko se tyčí kopec Kobyla, zatímco nám se zalíbilo návrší Zlatý kůň.

- věty hlavní – odporovací poměr

A v jeho hloubi se ukrývá nejrozsáhlejší jeskynní komplex v Čechách, Koněpruské jeskyně.

- čárka bo zase přístavek

Když byly v roce 1950 objeveny, našly se tu četné z kamenělé kosti pravěkých zvířat.

- VV příslovečná časová

K těm největším patřili tygři šavlozubí i jeskynní medvědi, ale mezi nejvzácnější objevy patřily kosterní pozůstatky sobí a tuří.

- VH – odporovací poměr

Velké překvapení poskytl novější nález zrezivělých plechových plátů a náradí na místě, které se dnes nazývá Mincovna.

- VV přívlastková

Tady v druhé polovině 15. století neznámí penězokazi razili falešné husitské haléře se znakem českého lva.

Tady (PUM) v druhé (PKS) polovině (PUČ) 15. století (PKN) neznámí (PKS) penězokazi (PO) razili (PŘS) falešné (PKS) husitské (PKS POSTUPNĚ ROZVÍJEJÍCÍ, JAKÝ TYP HALÉŘŮ? HUSITSKÉ, JAKÝ TYP HUSITSKÝCH HALÉŘŮ? FALEŠNÉ) haléře (PT AKK) se znakem (PKN) českého (PKS) lva (PKN).

KOORDINAČNÍ VS ADORDINAČNÍ SKUPINA – mám v ppt

1. Koupíme pivo, víno a rum. SLUČOVACÍ
2. Přidejte do těsta buď čokoládu, nebo rozinky. VYLUČOVACÍ
3. Hřbitovní kvítí, první básnickou sbírku Jana Nerudy, nepřijala kritika příznivě. AD
4. Na vaření potřebujeme nejen pomeranče, ale i citrony. STUPŇOVACÍ
5. Obrazovka přinesla nový druh umění – hraný televizní seriál. UPŘESNĚNÍ
6. Sněžka, nejvyšší hora v Česku, měří 1602 metrů. ADORD
7. Žili výstředně, ba až rozmařile. STUPŇOVACÍ

ROZLIŠTE KOORDINACI VS ADORDINACI A DOPLŇTE ČÁRKY. – mám v ppt

1. Šér Chán, nejobávanější tvor džungle, Mauglího nenáviděl. ADORD
2. Nejobávanější tvor džungle Šér Chán Mauglího nenáviděl. PŘEHOZENÍ, ŠÉR CHÁN
JE PROSTĚ JENOM PKS
3. Rádi navštěvujeme hrady, zámky, skanzeny a zříceniny. KOO, SLUČOVACÍ
4. Letos jsme navštívili hrad Přimda, nejstarší dochovaný kamenný hrad v Čechách. AD
5. Při rýmě nemám chuť ani na pivo, ani na cigaretu. KOO, SLUČOVACÍ, DVOJITÉ
6. Při rýmě nemám chuť na jídlo ani na zmrzlinu. KOO, SLUČOVACÍ
7. Náš oblíbený autor psal zajímavě, ale pomalu. KOO, ODPOROVACÍ

POMĚRY KOORDINOVANÉ SKUPINY

Doplňte čárky a vysvětlete jejich (ne)umístění typem vztahu.

1. Karla žere noviny a cupuje koberec. SLUČ
2. Karla žere banán, ale ne jahody. ODPOR
3. Karla žere suchý chleba i rohlíky i housky. SLUČ
4. Karla mi sežrala kus koberce ba dokonce veliký kus koberce! STUPŇ
5. Brzo ráno buď spí, anebo žere krabici. VYLUČ

6. Snaží se mě brzo probudit, a proto mi skáče do postele. DŮSLEDKOVÝ

CVIČENÍ ANI

mám v ppt

Doplňte čárky a určete typy vět.

1. Jirka nerad vzpomíná na dobu, **kdy musel být ve zvláštní škole.**
  - a. VV PŘÍVLASTKOVÁ
2. **Když chodím po horách,** nezastavuji se v každé hospodě.
  - a. VV ČASOVÁ
3. Jana se bála, **aby sestřičce neupadla zmrzlina.**
  - a. VV PŘEDMĚTNÁ
4. Rozešli jsme se, **až když začalo svítat.**
  - a. VV ČASOVÁ
5. Filip držel pevně zmrzlinu, **které se mu roztékala v ruce.**
  - a. VV PŘÍVLASTKOVÁ
6. Zdálo se, **že už nás nic nemůže překvapit.**
  - a. VV PODMĚTNÁ
7. Počkám tak dlouho, **dokud mi nepodáš ruku jako první.**
  - a. VV ČASOVÁ
8. Sparta jede tam, **kde Slávie prohrála před týdnem.**
  - a. VV MÍSTNÍ
9. Přijedeme, **až bude odbíjet pět.**
  - a. VV ČASOVÁ
10. Pohyb a dieta prospívá nejen těm, **kdo mají nějaké kilo navíc.**
  - a. VV PŘÍVLASTKOVÁ

2) Vymyslete vlastní věty stejného typu, jako je 1–10.

1. přívlastková
2. časová
3. předmětná
4. časová
5. přívlastková
6. podmětná
7. časová
8. místní
9. časová
10. přívlastková

Doplňte čárky, určete typy vedlejších vět.

1. Veselá mysl je lék, jehož by měl užívat každý. PŘÍVLASTKOVÁ
2. O kom se mluví, ten se brzy objeví. PODMĚTNÁ
3. Méně jsme již znali, jak žijí orli a sokoli. PŘEDMĚTNÁ
4. Ozval se inženýr, který tu stavbu řídil. PŘÍVLASTKOVÁ

5. Martin učitele požádal, aby mu znovu látku vysvětlil. PŘEDMĚTNÁ
6. Kdo se zajímá o koupi starožitností, musí vyplnit smlouvu. PODMĚTNÁ

Doplňte interpunkci a vysvětlete.

Kolonizace Jesenicka byla zahájena počátkem 13. století, kdy slovanské obyvatelstvo ovládlo dosud liduprázdné oblasti a kdy se charakter kraje začal nápadně měnit.

- 3V, VH + 2 VV na stejné úrovni, spjaty slučovací *a*

Divoká zvířata, například medvědi, vlci a ryši, postupně ze zdejších lesů mizeli.

- jednoduchá V, v ní adordinační skupina *divoká zvířata* + výčet představovaný skupinou koordinační
- adordinační skupina oddělena čárkou, asyndoticky spojené členy koo skupiny a pak slučovací *a*

Rozmáhala se řemeslná výroba a narůstala těžba nerostů, krajina se přetvářela jako mávnutím kouzelného proutku.

- 3VH, první dvě slučovací *a*, třetí připojena asyndeticky

Kraj pod Jeseníky stojí i dnes za pozornost a nelze dopustit, aby zdejší přírodu některé živočišné druhy opustily.

- 3V, první dvě slučovací *a*, třetí V připojena aby – VV předmětná
- i dnes – i není spojka, ale zdůrazňovací částice

Jako příklad lze uvést perlorodku říční, která z povodí Černého potoka na Vidnavsku zmizela v 80. letech 20. století.

- 2V, V1 hlavní, VV2 přívlastková
- sladkovodního mlže, perlorodku říční – zpřesnění, adordinace

Ani úvahy o budoucnosti břehule říční nevyznívají příliš optimisticky, neboť tento pták je na ubývající volné břehy potoků vázáný, a proto ohrožený.

- V1 i V2 hlavní – neboť souřadící, důvodový (příčinný) poměr; „a proto ohrožený“ koordinace důsledkový poměr

Pokud všichni pochopíme, že nižší živé organismy byly na světě mnohem dříve než člověk a že by zde měly zůstat i nadále, může se v budoucnu situace řady rostlin a živočichů změnit k lepšímu.

- 4V, VH4, VV1 podmínková, VV2 a VV3 stejná úroveň slučovací *a* – předmětné

SOUHRNNÉ CVIČENÍ INTERPUNKCE

1. Ať mladí, ať staří, všichni ho chválili. DVOJITÁ SPOJKA
2. Ani mně, ani Petrovi se ještě nechtělo spát. DVOJITÁ SPOJKA
3. V EU je důležité umět mluvit jak francouzsky, tak anglicky. DVOJITÁ SPOJKA
4. Mně ani Karle se nelíbí štěkot sousedovic psa. JEDNA SPOJKA ANI
5. Začaly padat velké, těžké kapky. NĚKOLIKANÁSOBNÝ PK
6. *K výstavě, otevřené denně od 10 do 19 hodin, byl vydán zajímavý katalog. VOLNÝ PK*
7. *Výrobky určené na export bývají kvalitnější než zboží pro domácí trh. TĚSNÝ PK*
8. *V jediné místní hospodě, otevřené pouze o víkendu, dokonce ani nevaří. VOLNÝ PK*
9. *Mám ráda čistý horský vzduch. TĚSNÝ PK*
10. *Stará, dřevěná okna po čase ztrouchnivěla. NĚKOLIKANÁSOBNÝ PK*
11. *Řekni mi proč. VÝRAZ POCÍŤOVANÝ JAKO VÝPUSTKA, POZBYL VĚTNÉ PLATNOSTI, TAK BEZ ČÁRKY*
12. *Prodala dům a nechce říct komu. -||-*
13. *Candáty lovíme podobně jako lososy. – stejným způsobem*
14. *Vynikal nadáním, stejně/podobně jako pílí. – slučování, šlo by nahradit „a“*
15. *Vítek a Martin, stejně jako jejich sestra vynikali v technických předmětech. – slučování*
16. *Stejně jako před týdnem ani v noci na včerejšek požár nevznikl sám od sebe. – na začátku věty je STEJNĚ a pak je většinou pomocí slučovacího i připojena další věta, takže bez čárky; kdyby se otočilo, tak se tam to i nejspíš nedá a před stejně by byla čárka bo bezspoječné slučování*
17. *Chtěla bych jít domů, a to hned. ROZVÍJEJÍCÍ ATO*
18. *Psaní disertace mě, abych pravdu řekla, moc nebaví. VSUVKA*
19. *Syntax je bavila čím dál tím víc.*
20. *Už se těšíme na zasněžené zimní dny. – postupně rozvíjející PK*

1. Označte příklad s přívlastkem postupně rozvíjejícím:
  - a) naše nová napařovací žehlička
  - b) levný, drobný, ničím nevýrazný šperk

2. Označte příklad s přívlastkem několikanásobným:
  - a) nejnavštěvovanější česká animovaná pohádka
  - b) zdravější, chutnější, šťavnatější jablka

3. U kterého z následujících druhů přívlastku se každý další člen přívlastku připojuje tak, že se od původní fráze odděluje čárkou?
  - a) u přívlastku několikanásobného
  - b) u přívlastku postupně rozvíjejícího

4. Jak se zapíše slovní spojení, kdy k frázi MOTOROVÝ OLEJ připojíme slovo český?
  - a) český motorový olej
  - b) český, motorový olej

5. Vyberte slovo, jehož pomocí lze frázi ZAPLEVELENÝ POZEMEK rozvinout do podoby přívlastku postupně rozvíjejícího:
  - a) náš
  - b) neprodejný

6. Vyberte slova, jejichž pomocí lze slovo KOSMONAUT rozvinout tak, aby tvořila přívlastek několikanásobný:
  - a) náš / první
  - b) nejslavnější / americký
  - c) šťastný / usmívající se

7. **Prodáváte byty pro páry, pro rodiny i pro více generací. Jak zapíšete větu s příslušnými přívlastky?**
- a) Nabízíme startovací rodinné i vícegenerační byty.
  - b) Nabízíme startovací rodinné, i vícegenerační byty.
  - c) **Nabízíme startovací, rodinné i vícegenerační byty.**
8. **Které z těchto spojení rozvinete přídavným jménem MĚKKÝ, aby vznikl přívlastek několikanásobný (tj. psaný s čárkou za MĚKKÝ)?**
- a) fotbalový míč
  - b) **nahnílý meloun**
  - c) těsnicí kroužek
9. **Kterými dvěma slovy lze postupně rozvíjet slovo VLASY, aby vznikl přívlastek postupně rozvíjející?**
- a) špinavé / mastné
  - b) **umyté / blond'até**
10. **U které z následujících frází jsou využity přívlastky ve slučovacím poměru?**
- a) malý, ale všehoschopný chlapec
  - b) důležité, i když nepopulární rozhodnutí
  - c) **vynikající, cenami ověncené víno**